

S A D R Ž A J

PREDGOVOR.....	11

GLAVA PRVA

OSNOVNI POJMOVI KRIVIČNOG PRAVA

1. POJAM KRIVIČNOG PRAVA.....	13
2. NAZIV KRIVIČNOG PRAVA.....	16
3. PREDMET KRIVIČNOG PRAVA.....	17
4. FUNKCIJA KRIVIČNOG PRAVA.....	18
5. DIOBA KRIVIČNOG PRAVA.....	22
6. NAČELA KRIVIČNOG PRAVA.....	23

GLAVA DRUGA

NAUKA KRIVIČNOG PRAVA

1. OSNOVNI POJMOVI NAUKE KRIVIČNOG PRAVA.....	29
2. METOD NAUKE KRIVIČNOG PRAVA.....	30
3. SISTEM NAUKE KRIVIČNOG PRAVA.....	32
4. VRSTE NAUKA KRIVIČNOG PRAVA.....	33
1. Pravne krivične nauke.....	34
2. Vanpravne krivične nauke.....	35
3. Pomoćne krivične nauke.....	36
5. RAZVOJ NAUKE KRIVIČNOG PRAVA.....	37
1. Klasićna škola.....	38
2. Antropološka škola.....	40
3. Pozitivna škola.....	41
4. Sociološka škola.....	42
5. Neoklasićna škola.....	44
6. Pokret društvene odbrane.....	45
7. Savremene koncepcije u nauci krivićnog prava.....	47

GLAVA TREĆA

IZVORI KRIVIČNOG PRAVA

1. POJAM I VRSTE IZVORA.....	49
1. Osnovni izvor.....	50
2. Dopunski izvori.....	51
2. KRIVIĆNI ZAKON (IK).....	53
3. TUMAĆENJE KRIVIĆNOG ZAKONA.....	57
4. ANALOGIJA.....	60
5. VREMENSKO VAŽENJE KRIVIĆNOG ZAKONA.....	61
6. PROSTORNO VAŽENJE KRIVIĆNOG ZAKONA.....	64

GLAVA ČETVRTA

KRIVIĆNO DJELO

1. POJAM KRIVIĆNOG DJELA.....	69
1. Pojam i teorije o krivićnom delu.....	69

2. Elementi krivičnog djela.....	73
3. Biće krivičnog djela.....	74
4. Uslovi kažnjivosti.....	76
2. MATERIJALNI ELEMENTI KRIVIČNOG DJELA.....	79
1. Radnja.....	79
2. Posljedica.....	85
3. Uzročnost.....	88
4. Mjesto izvršenja krivičnog djela.....	91
5. Vrijeme izvršenja krivičnog djela.....	93
6. Društvena opasnost.....	93
3. FORMALNI ELEMENTI KRIVIČNOG DJELA.....	97
1. Protivpravnost.....	97
2. Određenost djela u zakonu.....	99
4. DIOBA KRIVIČNIH DJELA.....	100
1. Osnovi za diobu krivičnih djela.....	100
2. Dvojna (trojna) dioba krivičnih djela.....	103
3. Opšta i politička krivična djela.....	104
4. Međunarodno krivično djelo.....	105
5. OBJEKT KRIVIČNOG DJELA.....	109
6. SUBJEKT KRIVIČNOG DJELA.....	111

GLAVA PETA

OSNOVI KOJI ISKLJUČUJU PROTIVPRAVNOST

1. POJAM I VRSTE OSNOVA.....	115
2. ZANEMARLJIVO OPASNO DJELO.....	116
3. NUŽNA ODBRANA.....	118
1. Uslovi za postojanje napada.....	119
2. Uslovi za postojanje odbrane.....	122
3. Prekoračenje nužne odbrane.....	125
4. KRAJNJA NUŽDA.....	126
1. Uslovi za postojanje opasnosti.....	127
2. Uslovi za otklanjanje opasnosti.....	129
3. Prekoračenje krajnje nužde.....	132
4. Dužnost izlaganja opasnosti.....	133
5. POSEBNI OSNOVI KOJI ISKLJUČUJU PROTIVPRAVNOST.....	134

GLAVA ŠESTA

KRIVIČNA ODGOVORNOST

1. KRIVICA I KRIVIČNA ODGOVORNOST.....	141
2. POJAM I TEORIJE O KRIVICI.....	143
1. Pojam krivice.....	143
2. Teorije o krivici.....	145
3. Elementi krivične odgovornosti.....	147
3. URAČUNLJIVOST.....	149
1. Elementi uračunljivosti.....	149
2. Svijest o protivpravnosti.....	151
4. UMIŠLJAJ.....	153

1. Pojam i teorije o umišljaju	153
2. Vrste umišljaja	154
3. Posebne vrste umišljaja.....	158
5. NEHAT	159
1. Pojam i teorije o nehatu	159
2. Vrste nehata	161
3. Sticaj nehata.....	163
6. POSEBNI OBLICI KRIVIČNE ODGOVORNOSTI.....	164
1. Odgovornost u međunarodnom krivičnom pravu	165
1.1. Komandna odgovornost	166
1.2. Zajednički zločinački poduhvat.....	169
2. Odgovornost za kvalifikovane oblike krivičnih djela	172

GLAVA SEDMA

OSNOVI KOJI ISKLJUČUJU KRIVIČNU ODGOVORNOST

1. POJAM I VRSTE OSNOVA	175
2. NEURAČUNLJIVOST	175
1. Elementi neuračunljivosti	177
2. Bitno smanjena uračunljivost.....	181
3. Skrivena neuračunljivost	183
3. STVARNA ZABLUDA	186
4. PRAVNA ZABLUDA.....	188

GLAVA OSMA

STADIJUMI (FAZE) IZVRŠENJA KRIVIČNOG DJELA

1. POJAM I VRSTE STADIJUMA	191
2. STADIJUMI PRIJE IZVRŠENJA KRIVIČNOG DJELA	192
3. POKUŠAJ KRIVIČNOG DJELA	194
4. NEPODOBAN POKUŠAJ.....	199
5. DOBROVOLJNI ODUSTANAK	200

GLAVA DEVETA

OBLICI (FORME) IZVRŠENJA KRIVIČNOG DJELA

1. POJAM I VRSTE STICAJA KRIVIČNIH DJELA	203
2. PRIVIDNI STICAJ	205
3. SLOŽENO KRIVIČNO DJELO	209
4. PRODUŽENO KRIVIČNO DJELO	210
5. KOLEKTIVNO KRIVIČNO DJELO.....	212

GLAVA DESETA

SAUČESNIŠTVO U KRIVIČNOM DELU

1. POJAM I OBLICI SAUČESNIŠTVA.....	215
2. PRAVNA PRIRODA SAUČESNIŠTVA	219
3. ODGOVORNOST I KAŽNJIVOST SAUČESNIKA	221
4. POSREDNO IZVRŠILAŠTVO	223
5. SAIZVRŠILAŠTVO	224
6. PODSTREKAVANJE	227

7. POMAGANJE	231

GLAVA JEDANAESTA

KRIVIČNE SANKCIJE

1. POJAM KRIVIČNE SANKCIJE	235
2. OPŠTI ELEMENTI KRIVIČNE SANKCIJE	237
3. VRSTE KRIVIČNIH SANKCIJA	239

GLAVA DVANAESTA

KAZNE

1. POJAM I SVRHA KAZNE	241
2. ELEMENTI KAZNE	242
1. Opšti elementi kazne	242
2. Relativni elementi kazne	244
3. PRAVNI OSNOV I CILJ KAZNE	245
1. Pravni osnov kazne	245
2. Cilj kazne	247
4. SISTEM KAZNI	250
1. Vrste kazni	250
2. Kazna zatvora	252
2.1. Kućni zatvor	253
2.2. Kazna dugotrajnog zatvora	254
2.3. Uslovni otpust	256
3. Novčana kazna	259
3.1. Sistemi novčane kazne	260
3.2. Izricanje novčane kazne	261
3.4. Izvršenje novčane kazne	262
4. Zabrana upravljanja motornim vozilom	263

GLAVA TRINAESTA

ODMJERAVANJE KAZNE

1. POJAM I VRSTE ODMJERAVANJA KAZNE	265
1. Zakonsko odmjeravanje kazne	266
2. Sudsko odmjeravanje kazne	269
3. Administrativno odmjeravanje kazne	270
2. OLAKŠAVAJUĆE I OTEŽAVAJUĆE OKOLNOSTI	271
3. POVRAT	277
4. UBLAŽAVANJE KAZNE	279
5. OSLOBOĐENJE OD KAZNE	282
6. ODMJERAVANJE KAZNE ZA DJELA U STICAJU	283
7. ODMJERAVANJE KAZNE OSUĐENOM LICU	286
8. URAČUNAVANJE PRITVORA I RANIJE KAZNE	286

GLAVA ČETRANAESTA

ALTERNATIVNE MJERE

1. POJAM I VRSTE ALTERNATIVNIH MJERA	289
2. POJAM I SISTEMI USLOVNE OSUDE	290

3. USLOVI ZA IZRICANJE USLOVNE OSUDE	293
4. OPOZIVANJE USLOVNE OSUDE.....	294
5. USLOVNA OSUDA SA ZAŠTITNIM NADZOROM.....	296
6. RAD U JAVNOM INTERESU.....	297

GLAVA PETNAESTA

MJERE BEZBJEDNOSTI

1. POJAM I KARAKTERISTIKE MJERA BEZBJEDNOSTI.....	299
2. VRSTE MJERA BEZBJEDNOSTI.....	302
3. POJEDINE MJERE BEZBJEDNOSTI.....	303
1. Obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi.....	303
2. Obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi.....	304
3. Obavezno liječenje od zavisnosti.....	305
4. Zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti.....	306
5. Zabrana prisustvovanja određenim sportskim priredbama.....	307
6. Zabrana približavanja i komunikacije sa određenim licem.....	307
7. Obavezan psihosocijalni tretman.....	308
8. Udaljenje iz zajedničkog domaćinstva.....	308
9. Oduzimanje predmeta.....	309

GLAVA ŠESNAESTA

POSEBNE KRIVIČNOPRAVNE MJERE

1. ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM.....	311
2. PRAVNE POSLJEDICE OSUDE.....	315
3. REHABILITACIJA.....	316
1. Zakonska rehabilitacija.....	319
2. Sudska rehabilitacija.....	320
4. DAVANJE PODATAKA IZ KAZNENE EVIDENCIJE.....	321

GLAVA SEDAMNAESTA

GAŠENJE KRIVIČNE SANKCIJE

1. POJAM I VRSTE OSNOVA	323
2. ZASTARJELOST	323
1. Zastarjelost krivičnog gonjenja.....	324
2. Obustava i prekid zastarjelosti.....	325
3. Zastarjelost izvršenja krivičnih sankcija.....	326
4. Nezastarivost krivičnog gonjenja i izvršenja kazne.....	327
3. AMNEСТИЈА.....	328
4. POMILOVANJE.....	330

GLAVA OSAMNAESTA

KRIVIČNE SANKCIJE ZA MALOLJETNIKE

1. MALOLJETNIČKO KRIVIČNOG PRAVO	333
1. Pojam maloljetničkog krivičnog prava.....	333
2. Karakteristike maloljetničkog krivičnog prava.....	335
3. Pojam i vrste maloljetnika.....	338
2. ALTERNATIVNE MJERE.....	339

1. Policijsko upozorenje	339
2. Vaspitne preporuke.....	340
3. POLOŽAJ MLAĐIH PUNOLJETNIH LICA	343
4. KARAKTERISTIKE KRIVIČNIH SANKCIJA ZA MALOLJETNIKE	345
1. Pojam i svrha krivičnih sankcija za maloljetnike	345
2. Vrste krivičnih sankcija za maloljetnike.....	348
5. VASPITNE MJERE.....	349
1. Pojam i vrste vaspitnih mera	349
2. Mjere upozorenja i usmjeravanja	350
2. 1. Sudski ukor	350
2. 2. Posebne obaveze	351
2.3. Upućivanje u vaspitni centar.....	353
3. Mjere pojačanog nadzora	353
3. 1. Pojačani nadzor roditelja, usvojioca ili staraoca	354
3. 2. Pojačani nadzor u drugoj porodici	355
3. 3. Pojačani nadzor nadležnog organa socijalnog staranja	356
3. 4. Posebne obaveze uz pojačani nadzor	356
4. Zavodske mjere	357
4. 1. Upućivanje u vaspitnu ustanovu	357
4. 2. Upućivanje u vaspitno-popravni dom.....	358
4.3. Upućivanje u posebnu ustanovu za liječenje i osposobljavanje.....	358
5. Obustava izvršenja i zamjena izrečene vaspitne mjere.....	359
6. KAZNA MALOLJETNIČKOG ZATVORA.....	360
1. Pojam i karakteristike kazne maloljetničkog zatvora	360
2. Uslovi za izricanje kazne maloljetničkog zatvora	364

GLAVA DEVETNAESTA

ODGOVORNOST PRAVNIH LICA ZA KRIVIČNA DJELA

1. PRAVNO LICE KAO SUBJEKT KRIVIČNOG DJELA	367
2. RAZVOJ KRIVIČNE ODGOVORNOSTI PRAVNOG LICA	368
3. OSNOV ODGOVORNOSTI PRAVNOG LICA.....	372
4. KRIVIČNE SANKCIJE ZA PRAVNA LICA.....	375
1. Kazne.....	376
2. Mjere bezbjednosti	378
3. Pravne posljedice osude	379
4. Zastarjelost	379
LITERATURA	380